Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

СВОБОДА

LIBERTY

Часопись для руского народа въ Америцѣ и органъ „Руского Народного Союза“.

Рôкъ X. — Олифантъ, Па. Четверъ 6-го Лютого 1902. — Число 6.

Переглядъ тыждневый.

Порушеный въ заявѣ президента проектъ утвореня департаменту торговлѣ, здѣйсняе ся. Высша палата конґресу ухвалила его дня 28. сѣчня безъ змѣны, а коли такъ само перейде черезъ другій огонь, себто въ палатѣ представителѣвъ, стане ся правосильнымъ. Новый департаментъ, охрещеный департаментомъ торговлѣ и працѣ. Начальникомъ его мае бути секретарь (міліонеръ) зъ рôчною платою 8.000 долярôвъ, котрого за згодою сенату, заименуе президентъ. Кромѣ сего президентъ буде мати право заименувати асистента зъ рôчною платою 4.000 долярôвъ и прочихъ урядникôвъ. Цѣль департаменту, то пôддержуване и ширене торговлѣ Сп. Державъ, опѣка надъ гôрничимъ и фабричнымъ промысломъ, корабельна плавба, справы робôтничѝ, охорона лѣсôвъ, рыболовство и т. п. До него такожь буде належати побережна ратункова служба, лѣхтарнѣ морскѝ и надъ озерами, реґуляція рѣкъ, маринарскѝ шпиталѣ, бюро працѣ, еміґрации, статистики, польованя и цензусу.

Взагалѣ, проектъ гарный, та скоренько зачнуть роди ти ся сумнѣвы, наколи дôйдемо до жерела, звôдки вôнъ выплывъ.

Американьскій промыслъ и торговля спочиваютъ въ рукахъ малои горстки людей — въ рукахъ міліонерôвъ. Всѣ дрôбнѝ промысловцѣ и торговельники, се лишь ихъ слуги або невôльники, котрѝ не въ силѣ здѣлати нѣчого самостôйного. Великѝ капиталы тиснуть ихъ въ долину, неначе млиньске колесо, а подôбно мае ся зъ хлѣборобами и робôтниками. Кому-жь отже треба департаменту, промыслу и торговлѣ? Вôдповѣдь коротка: — капиталістамъ! Вôдъ нихъ выйшовъ згаданый проектъ и они его удержавили, щобы мати могучого союзника и велику пôдмогу. Широкѝ круги населеня нѣколи не будуть мати зъ него хôсна, хотяй на заголовку и въ проґрамѣ нового департаменту стоить инакше. Такѝ слова якъ »охорона надъ робôтниками, бюро працѣ и т. п.«, то лише для окрасы...

Дуже удачный осудъ американьскихъ політикерôвъ находить ся въ однôмъ зъ уступôвъ ново выданои вôдозвы Протекційнои ліґи е міґраційнои. Уступъ той звучить: »Наколи американьскѝ верховоды выѣздять зъ якимъ небудь внесенемъ въ соймѣ чи конґресѣ, то всегда руководять ся пытанемъ: кôлько можна на тôмъ заробити? Розберѣть добре такѝ внесеня, а всегда найдете въ нихъ хосенъ для внескодавцѣвъ, колька »малыхъ дзябôвъ« масныхъ посадъ, добре платныхъ контрактôвъ або побочныхъ доходôвъ. Се зове ся політика для своеи мошонки«.

Куба уклôнно просить, щобы конґресъ Спол. Державъ чимскорше ухваливъ для неи цлову тарифу и нѣякъ не може допросити ся. Ґубернаторъ выспы, ґенер. Вудъ, приславъ такожь телеґрамъ, въ котрôмъ заявляе, що правительство мусить сейчасъ вглянути въ ту справу, бо инакше повстане на Кубѣ страшна нужда. Вже нынѣ торговельный рухъ е на Кубѣ такъ слабый, якъ еще нѣколи передъ тымъ, тысячѣ робôтникôвъ (въ наслѣдокъ застою въ промыслѣ) волочить ся безъ роботы, а плянтаторы опускають безрадно руки, не могучи продати своихъ продуктôвъ. Та мимо того Америка на все дивить ся рôвнодушно и зовсѣмъ не гадае вôдчинити свои границѣ для кубаньскихъ продуктôвъ. Є се не двозначный натякъ, що Кубѣ лишь одно зъ двохъ лишае ся до выбору: вôдречи ся своеи независимости тай стати складовою частиною Сп. Державъ, або дôждати ся великого банкрутства.

Цивільный ґубернаторъ филипиньскихъ островôвъ, В. Г. Тафтъ, приѣхавъ оногды до Вашинґтону, абы поинформувати правительство о вôдносинахъ на Филипинахъ. Минувшои пятницѣ здававъ вôнъ рапортъ передъ филипиньскою комісією конґресу, котрый заслугуе на увагу. Панъ Тафтъ зазначуе, що во всѣхъ провінціяхъ, заселеныхъ христіянами, заведено цивільну управу. Такихъ провінцій е 34. Однакъ лишь тамъ именовано урядниками туземцѣвъ, де нема партійныхъ спорôвъ и ворожихъ собѣ партій. Въ противнôмъ случаю именувавъ на уряды Американцѣвъ. Провінціи, заселенѝ поганьскими, нанôвъ-дикими племенами, суть пôдъ безпосереднымъ правлѣнемъ своихъ начальникôвъ и султанôвъ. Посередно заряджуе ними департаментъ войны. До тыхъ належать высны Мінденео и Джольо.

О Филипинцяхъ взагалѣ дае ґубернаторъ дуже гарне свѣдоцтво. Мае се бути народъ щирый, добрый и гостинный. Для гостя вôддасть Филипинець все що мае найлѣпшого, радъ ему зъ дорогои душѣ, а навѣть вôдступить цѣлый свôй дôмъ до его розпорядимости. Не додае лише нѣчого п. Тафтъ, що Филипинцѣ такъ само хоробрѝ и свободолюбивѝ. На тôй точцѣ они ворохобники...

Данія таки рѣшила ся продати свои Индія Западнѝ Спол. Державамъ. Представитель даньского правительства, п. Брунъ и ам. міністеръ Гей пôдписали на днях въ Вашинґтонѣ дотычный договôръ. На основѣ сего договору Спол. Державы беруть въ посѣдане три невеличкѝ островы званѝ Дуньскими Индіями Западными за суму 5 міліонôвъ долярôвъ. Всѣ тѝ островы, положенѝ на полудневый сходъ вôдъ Порто Рико, мають разомъ 40.000 населеня, а найважнѣйшій зъ нихъ пôдъ взглядомъ торговельнымъ и стратеґічнымъ е островъ св. Томы. Островы належать до Даніи вôдъ часу ихъ кольонізаціи въ 1663 р. Ще въ 1869 р. жителѣ островôвъ хотѣли прилучити ся до Спол. Державъ, однакъ тодѣшный конґресъ далекій бувъ вôдъ веденя кольоніяльнои політики, проте й вôдкинувъ предложеный трактатъ.

Коронаціи испаньского короля Альфонса XIII. вôдбуде ся дня 17. мая с. р. Въ тôмъ дни молодый королик буде числити 16 лѣтъ, себто пôсля права, дôйде тодѣ до повнолѣтности и обôйме правлѣне надъ державою. Чи дѣйсно 16 ый рôкъ житя принесе ему на стôлько розуму, щобы бувъ въ силѣ правити міліонами людей, можна сумнѣватись.

Въ анґлійскôмъ парляментѣ заявивъ лордъ Белфоръ (28. сѣчня), що голендерске правительство надôслало анґлійскому пропозицію, яка мае на цѣли заключене мира мѣжь Анґлією и Бурами. Лордъ Белфоръ додавъ, що правительство Великои Британіи подумае надъ тыми пропозиціями и предложить ихъ парляментови.

Зъ пол. Африки доносять до Гаґи о великихъ успѣхахъ Буровъ въ Кольоніи Кейпъ. Тамошнѝ жителѣ по старому пôддержують Буровъ, дають имъ свѣжихъ охотникôвъ и т. п. пôдмогу. Страчене бурскихъ комендантôвъ — Лотера, дня 11. листопада м. р. и Шіперса дня 18. м. м. навѣть найльоальнѣйшихъ пôдданыхъ анґлійскои короны огôрчило, здѣлало союзниками Буровъ и пôпхнуло въ ихъ ряды.

Той самъ кореспондентъ доносить такожь, що за послѣдныхъ два тыждня Буры кôльканайцять разôвъ побивали Анґлійцѣвъ, о чôмъ Кіченеръ не донѣсъ нѣ однымъ словомъ. Боить ся сарака, абы свѣтъ не дôзнавъ ся правды.

НОВИНКИ.

КАЛЕНДАРЬ.

Лютый		
6	Ч.	Ксенія
7	П	† Григорія Богослова
8	С.	Ксенофонта
9	Н.	32 по Сош. † Іоана Златоуст.
10	П.	Ефрема преп.
11	В.	Игнатія, Романа
12	С.	Трехъ святит., Иполита

— **Сотки** дѣтей умерае въ спѣшскôй и нитряньскôй столици (Угорщина) на т. зв. завали.

— **Землетрясене** навѣстило 24. сѣчня о 5. год. рано мѣсто Ст. Луисъ, Мо., Белвілъ, Ил. и окрестнôсть. Землетрясене слѣдувало два разы одно по другôмъ; зъ пôдъ землѣ чути було гримôтъ, а въ деякихъ домахъ все попадало долôвъ.

— **Чудне** завѣщане полишила якась панѣ М. Кімбалъ зъ Сенкокъ, Мас. Въ завѣщаню стоить чорне на бѣлôмъ, що померша записуе все свое майно, около 60 тысячь долярôвъ своѣй сестрѣници, паннѣ на вôдданю, але пôдъ услôвемъ, що нѣколи не пôде замужь. Въ противнôмъ случаю не одержить нѣчого, а цѣле майно мае бути роздѣлене помѣжь далекихъ свояковъ померпои.

— **Страшна** пригода на дзвôници стала ся въ громадѣ Ампасъ въ Тироли. Пôдчасъ коли зачали дзвонити на велику Службу Божу, завалило ся цѣле руштоване на дзвôници и дзвоны стали зô страшнымъ гукомъ летѣти въ долину, на спôдъ дзвôнницѣ. Притôмъ оденъ дзвôнъ убивъ того чоловѣка, що дзвонивъ, а другій дзвôнъ зачепивъ другого чоловѣка лишь зъ боку и обдеръ ему цѣлый бôкъ.

— **Соромну** смерть найшло 80 анґлійскихъ вояковъ въ жолудкахъ дикихъ муринôвъ въ Ґвінеи. Отся вѣсть наспѣла зъ Боннъ въ анґлійскôй Ґвінеи (Африка). Вояками були такожь мурины въ анґлійскôй службѣ, а пожерли ихъ дикуны зъ племени Аросъ.

— **Найбôльшій** дôмъ на свѣтѣ почали будувати въ Льондонѣ, въ дѣльници Гольборы. Площа пôдъ будову обôймае 100.000 квадратныхъ стôпъ. Въ будинку буде гостинниця на 8.500 особъ. Такого велпта немае навѣть Америка.

— **Особовый** поѣздъ желѣзницѣ Савтернъ задержали оногды и ограбили незвѣстнѝ злочинцѣ, близь стаціи Бренчвілъ, С. К. Розбишаки вынесли зъ експресового ваґону желѣзну касу, въ якôй було 6000 долярôвъ, положили на вôзъ и утекли зъ нею.

— **Нападъ** на паломникôвъ. Зъ Греціи доносять, що онодѣ напала турецка патроля на пятьохъ Болгарôвъ, що йшли на Атоньску Гору Болгары схоронили ся на сусѣднѝ скалы и вôдтамъ боронили ся револьверами. Турки вôдповѣли огнемъ и по годинѣ убили всѣхъ Болгарôвъ. При убитыхъ найдено папери, зъ якихъ показуе ся, що они належали до македоньского революційного комітету.

— **Якись** звѣрѣ не люде напали на будника желѣзницѣ „Пбґ. & В.“. Мих. Свіпага коло Джонстовнъ, О., ограбили его, а опôсля звязали дротами и пôдпалили будку. Нещасный згорѣвъ въ будцѣ на уголь.

— **Страшна** експльозія динаміту лучила ся 27. сѣчня при 41-ôй улици въ Ню Йорку. Експльозія знищила готель Морей Гілъ и ушкодила шпиталь Менгетенъ, Ґрендъ Юніонъ Готель и дворець желѣзницѣ Ґрендъ Сентралъ. Зъ людей погибло 6 особъ а 80 було покалѣченыхъ. Динамітъ, що надѣлавъ такого нещастя, находивъ ся въ шопѣ при входѣ новобудуючого ся тунелю „Rapid Transit Co.“ и уживано его до розстрѣлованя скалъ. Догадують ся, що вôдъ потрясеня, яке повстало при выстрѣлѣ одного набою въ тунелю, перевернула ся запалена лямпа въ шопѣ, вôдъ чого експльодувавъ весь динамітъ. Сейчасъ по катастрофѣ арештовано контрактора И. А. Шелера и кôлька его помôчникôвъ. Пôсля дотичныхъ приписôвъ немае бути въ однôмъ складѣ бôльше якъ 62 фунты динаміту, а контракторъ передержувавъ его по кôлькасотъ фунтôвъ. Теперь буде покутувати.

— **Рôдного** батька забивъ въ лѣсѣ коло Лунки на Угорщинѣ многонадѣйный сынокъ. Селянинъ Иванъ Мотеа пôйповъ бувъ зъ своимъ 14-лѣтнымъ сыномъ до лѣса на роботу. Коли батько при роботѣ покрѣплявъ ся горѣвкою, пониваючи еи вôдъ часу до часу зъ фляшки, хотѣвъ и сынъ пити, але батько сказавъ, що дѣти не повиннѝ пити горѣвки. Пôдчасъ роботы домагавъ ся хлопець кôлька разôвъ горѣвки, а коли батько таки не хотѣвъ дати, хлопець такъ розлютивъ ся, що вырвавъ свому батькови сокиру зъ руки и сильнымъ ударомъ розрубавъ нещасливому голову на двое. Убійникъ волочивъ ся вôдтакъ кôлька днѣвъ по лѣсѣ и ховавъ ся въ дуплавôмъ деревѣ, де ночувавъ, и де его жандармы вôдкрыли та арештували.

— **Старинный** монастиръ на горѣ Атосъ въ Греціи згорѣвъ. Огонь повставъ нôчною порою, коли всѣ монахи спали, наслѣдкомъ чого 10 зъ нихъ вже нѣколи не пробудить ся, бо погибли въ огни, а 20 тяжко попекло ся.

— **Италійцѣ** въ Нортгемптонъ, Бетлегемъ и окрестности мусять ходити пѣшки, бо зарядъ електричныхъ трамваѣвъ „Лігай Валей Трек Ко.“ приказавъ кондукторамъ щобы не приняли нѣ одного Италійця на стріткару. Причина сего дивного приказу лежить въ тôмъ, що мѣжь тамошными Италійцями появила ся вôспа, а оденъ зъ нихъ утѣкъ зъ кварантаны на стріткарѣ.

— **Експльозія** динаміту забила въ копальни Primro e близь Маганой Сити, Па. робôтника В. Кінкуса и тяжко покалѣчила Р. Думского. —Въ копальни Маганой Сити забивъ камѣнь (ракъ) робôтника Іосифа Мануса.

— **Гинуть** нещаснѝ робôтники по американьскихъ копальняхъ; гинуть що тыжня, що дня; гинуть такою смертію, ажь морозъ йде по тѣлѣ. Дня 24. м. м. приключивъ ся знову страшный выбухъ угляного пороху и ґазôвъ въ Ластъ Крікъ, 20 миль за Oskaloosa, Ia. Выбухъ знищивъ цѣлу копальню и вôдобравъ житє 21 робôтникамъ. Зъ 8 покалѣченыхъ людей мабуть такожь бôльша половина пôмре, бо раны ихъ страшнѝ. Сила выбуху потрясла цѣлою оселею и дала ся чути далеко довкруги. По выбуху повставъ огонь, що стрѣлявъ зъ шафту на 200 стôпъ въ гору. Мѣжь погибшими робôтниками е кôлька Словакôвъ.

— **Міліонеръ** А. Д. Куперъ погибъ марно черезъ кôлька діяментовыхъ перстенѣвъ. Куперъ прійшовъ минувшого тыжня до турецкои парнѣ въ Ст. Луисъ, Мо., де выкупавъ ся и твердо заснувъ. Тодѣ присунувъ ся до него зъ желѣзнымъ дручкомъ слуга закладу — муринъ Страдерсъ и забивъ міліонера, щобы забрати вôдъ него дорогѝ перстенѣ. Теперь нѣ оденъ зъ нихъ не буде мати дорогихъ перстенѣвъ, бо першій повандрувавъ до гробу, а другій повисне на шибеници.

— **На** головнôй конвенціи въ Индіянаполісъ, Инд. выбрано другимъ наворотомъ І. Мичела на президента „Юніи сполученыхъ майнерôвъ. Такъ само старый мѣсто президентъ и касіеръ орґанізаціи лиш ли ся на своихъ давныхъ урядахъ.

— **Вояка** Фр. Раковского, Поляка родомъ, що служивъ въ арміи Спол. Державъ, засудивъ военный судъ на 10 лѣтъ криміналу. Раковскій грозивъ, що убе президента Рузвельта и за се така кара.

— **Вовки** пожерли въ полудневôй Сербіи цѣлу весѣльну дружину, яка дня 21. м. м. переходила черезъ лѣсъ зъ одного села до другого. Въ складъ весѣльнои дружины (якъ подають американьскѝ часописи) входили: молодый, молода и 12 гостей.

— **Судъ** коронерôвъ въ Ню Йорку, якій слѣдивъ за причиною катастрофы въ тунелю желѣзницѣ Ню Йоркъ Сентралъ, де погибло 17 особъ (коло Паркъ евню) рѣшивъ, що вся вина спадае на зарядъ згаданои желѣзницѣ. Вердиктъ судіѣвъ звучить: „Зарядъ знавъ о небеспецѣ въ тунелю. Машиністы поѣздôвъ вôдъ 10 лѣтъ рапортували, що они не въ силѣ бачити сиґналôвъ въ тунелю, а мимо того не старавъ ся за радити злому. Въ виду сего нѣхто иншій не завинивъ, лише зарядъ, а взглядно компанія желѣзнича, проте и арештована служба поѣзду повинна бути увôльнена вôдъ вины и кары.“

Небеспечний огонь.

Хотяй в кождім навить найменчім місточку е сторожа огнева, та всякі другі річи для забеспеки перед огнем, то однак мимо сего лучае ся, що огонь робить велику шкоду, часами навить на огнетревалих будинках. Зовсім так як огонь грозить загладою нашому маеткови, часами житю чоловіка грозить внутрішна хороба, котрої причиною слабість жолудка, печінки або почок. В таких випадках поручають брати Тринера Лічниче Вино, котре без сумніву вилічить кожду внутрішну хоробу. Американьский Еликсир Гіркого Вина виробляе лишь Jos. Triner, 799 So. Ashland Ave., Chicago. Ill. Сей певний лік е знаменитим чистителем крови, а можна дістати его у всіх аптиках або у фабриканта.

— **Минувшого** тиждня угльова карта на Nr. 2, в Олифанті, Па., наїхала на Русина Матія Пижа, зломила ему обойчик і сильно подавила. На щасте другі робітники наспіли ему сейчас на поміч, інакше був би може задусив ся на смерть.

— Се бувъ бы встыдъ и ганьба, если-бъ кождый членъ „Союза“ не купивъ календара, що выдавъ „Союзъ“. Доходъ зъ календара иде до каси „Союза“.

Висиленя

ВИГОЕНЕ скоре, цілковите, тревале.

Маю 25 літний досьвід.

Цілковито і скоро вилічу в короткім часі (оден раз на тиждень треба прийти до офису). Без ножа, без операциї, без встримуваня від роботи вилічить вас др. О'Малей, лікар, котрий вилічив більше випадків висиленя і тайних слабостий як котрий небудь лікар в стейті.

ВДЯЧНИЙ ПАЦІЄНТ.

Відливач в Скрентоньскій сталевій фабриці дае цікаве сьвідоцтво килавим людям. — Що каже.

Scranton, Pa. 2. Jan. 1902.

Терпячим на пропуклину:

Мене ударили кліщі підчас роботи в вальцівни в тім місті перед многими роками. З того дістав-ем пропуклину і терпів несказані муки, доки не удав-ем ся до д-ра О'Малея з просьбою о вилічене в его офисі в сім місті. По короткім ліченю, признаю з великою радістю, що есьм цілковито здоров. Вже більше як місяць не уживаю підвязок. Роблю тяжко що дни, але мимо сего чую ся щасливим.

Вам всегда вдячний

N 12 John O'Brain, Nr. 2 Stone Ave., або: Scranton Steel Works.

Не причиняю болю, не уживаю ножа, не здержую від праці або денного занятя. Даю письменну ґваранцию. Жадаю мірну заплату, а полишу вам стілько часу до заплати, скілько самі схочете.

Пишіть по книжку з образками о пропуклині, котру вишлю вам даром.

Dr. A. P. O'Malley

спеціяліст

Офис в Philadelphia, Scranton і Wilkes-Barre, Pa.

Филаделфійский офис: 1409 Arch Srr. (неволеко Broad); Скрентоньский офис: 134 Washington ave.; Вилкесберский офис: 158 So. Washington st.

Памятайте: — ґварантую вилічити кождого, кого приведу до ліченя.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

„SVOBODA“

(LIBERTY.)

The Little Russian Weekly, published every Thursday by the Svoboda Publ. Co., 111 Lackawanna Str., Olyphant, Pa.

Established 1893.

Advertising rates furnished on application.

Entered at Olyphant, Pa. Post Office as Second Class Matter.

“Свобода”

часопись для руского народа въ Америцѣ и орґанъ „Р. Н. Союза“, выходить що тыждня въ Четверъ и коштує:

Въ Америцѣ на рôкъ	$2.00
„ „ „ пôвъ року	1.00
До старого краю на рôкъ	$2.00

Грошѣ треба посылати въ реджістрованôмъ листѣ, або черезъ експресовый, або почтовый money order (мони ордеръ). Money order, то є карточку, котру дôстанете вôдъ почтара або аґента на експресовôмъ офисѣ, пôшлѣтъ намъ, бо безъ того мы не годни грошей дôстати.

Адресъ:

„SVOBODA“

111 Lackawanna Str.,

OLYPHANT, PA.

Нумеръ телефону: 82.

☞ Черезъ нашу редакцію можна замовляти и пересылати грошѣ для всѣхъ старокраєвыхъ рускихъ ґазетъ и другихъ выдавництвъ.

Хто хоче, щобы его адресъ змѣнити, мусить подати намъ, кромѣ нового, такожь свôй старый адресъ.

Безъименныхъ дописей не принимаємо.

Оплачувати ґазету треба всегда зъ горы (напередъ).

Где вы „патріоты“?*)

Мѣжь Русинами въ Америцѣ є богато людей, котрî кричать, що они великî »патріоты.« И въ тôмъ не було бы нѣчо злого, еслибъ той ихъ »патріотизмъ« не кôнчивъ ся на словахъ тôлько, але бувъ доказаный и дѣлами. На жаль оно такъ не есть. Крику и пустыхъ слôвъ про »патріотизмъ«, про рускôсть богато, але прійде що до чого, прійде хвиля коли треба не лишь словомъ, але и дѣломъ свôй патріотизмъ показати, то бôльша часть »патріотôвъ« зникає гдесь мовь камѣнь у воду, або ще гôрше, не тôлько самî нѣчого не роблять, але ще кидають колоды пôдъ ноги тимъ, котрî справдѣ хотять щось робити. Такъ було вже неразъ, такъ сталось и теперь, коли на порядку дневнôмъ станула такъ важна справа для цѣлои Украины-Руси, якъ справа найвысшои рускои школы (унѣверзитету) у Львовѣ. Цѣла Русь домагаєсь сеи школы, цѣла Русь, хочь якъ бѣдна, складає жертвы, щобы помочи своимъ сынамъ, котрî якъ правдивî лицарѣ выступили въ обôронѣ єѣ чести, єѣ святыхъ правъ, а мы, американьскî Русины, що маємъ мѣжь собою такъ велике число »патріотôвъ«, що на се? Чи вôдозвались мы на голосъ своєѣ Матери Руси такъ якъ бы се выпадало понадъ 300 тысячамъ народу? Чи помагаємъ и мы своимъ братамъ, що станули до борбы за руску честь и правду та рѣшились вести єѣ, не зважаючи на голодъ и холодъ та другî прикрî наслѣдки — ажь до кôнця? Чи поступили мы патріотично въ сѣй справѣ?

Зъ жалемъ и встыдомъ мусимо вôдповѣсти на всѣ тî пытаня словомъ: **нѣ!**

Бо чи-жь можна назвати се доказомъ патріотизму, если на зазывъ »Свободы« бôльше якъ триста тысячь Русинôвъ въ Америцѣ зложили заледви около 450 долярôвъ?! Та-жь еще, если умре оденъ чоловѣкъ, членъ орґанізаціи, то его родина дôстане 600 долярôвъ, а тутъ иде не о житє однои родины, не о житє кôлькохъ людей, але о житє трійцяти міліонôвъ руского народу!

Де-жь подѣлись тî руско-американьскî патріоты?!

Де-жь тî „проводирѣ“ ам. Руси?

Де-жь ты „Американьскій Русскій Вѣстнику“? Та-жь на тебе платить рускій робôтникъ рôкъ-рôчно стôлько гроша, а ты анѣ не заговоривъ про таку важну рѣчь за яку боресь днесь цѣла Русь. Розумѣю. Єсли-бъ то ходило о мадярскій унѣверзитетъ, то що иншого, але рускій унѣверзитетъ — чортъ побери! Прецѣнь рускои бесѣды анѣ нема на свѣтѣ, тôлько є „русская“ або московска, а рускою мовою говорять и пишуть тôлько пастухи, свинопасы, дураки, безбожники, анархісты и радикалы!... Що тамъ може обходити тебе „Ам. Р. Вѣстнику“ якась руска найвызша школа?

Або ты „Свѣте“? Ты славный „опѣкуне“ и просвѣтителю руского народа въ Америцѣ, чи зробивъ еси що для сеи справы? Вправдѣ згадавъ щось трохи, але не зôбравъ доси на сю цѣль анѣ цента, та ще пôдозрѣваєшь другихъ, стараєшь ся пôдорвати довѣріє. Всегда лишь вѣєшь про се якій то царь для Русинôвъ добрый, той царь, що жіє потомъ и кровю руского народа, а не позволивъ ще доси, щобы двайцять кôлька міліонôвъ Русинôвъ, що стогнуть пôдъ его нагайкою мали хочь одну руску школу, хочь одну руску ґазету, хочь науку Спасителя у своѣй рускôй мовѣ. Кричишь, що ты патріотъ, мало не розôдрешь ся, а прійде що зробити для рускои справы — о, тогды тебе нема!

А и вы батюшки царославнî зъ своимъ епископомъ на чолѣ! Вы, котрî єсте въ бôльшôй части Русины, але вôдреклись свого народу и пôйшли на службу Москалямъ та жієте выгôдно за тî кровавî центы, якî стягає при податкахъ зъ руского хлопа московскій царь. Деякî зъ тутешныхъ Русинôвъ вважають васъ за своихъ спасителѣвъ, спасителѣвъ Руси.. Чимъ же вы показали свôй патріотизмъ, свою любовь до руского народа у сѣй важнôй хвилѣ? Кажѣть!

И васъ пытаюсь, вы рускî духовники*), що хочь зъ роду Русинами, але запродалисте свои душѣ Мадярамъ, ненавидите руского слова, хочете видѣти Русинôвъ дурными та темными. Деякî зъ васъ суть компаніястами по банкахъ та мають грубî грошѣ, а тî грошѣ — се пôтъ и кровь руского робôтника. Неразъ кричите передъ народомъ, що вы Русины, що вы спасаєте руску народность въ Америцѣ. Чому-жь не вжієте сихъ грошей не лишь для власнои выгоды, але и для добра руского народу? Ахъ, правда, та-жь вы лишь на око Русинами, (сего вымагає вашь бизнесъ), а въ дѣлѣ волѣєте пôслати тî грошѣ Мадярамъ, щобъ чимъ скорше всѣхъ Русинôвъ угорскихъ зробили Мадярами!

И васъ те-жь теперь не видно, вы, що зветесь »твердыми« Русинами, пишетесь черезъ кôлька »с«, спасаєте Русь американьску вôдъ фонетики и радикалôвъ! Где-жь вы? Чи думаєте, що два (сс) и йоръ (ъ) та царь московскій спасуть Русь, если Русины самî будуть сидѣти зъ заложеными руками? Не крикомъ и гавканемъ, але працею треба Русь спасати, а теперь власне найпильнѣйшій часъ до працѣ для добра Руси.

Рускî робôтники и фармарѣ!

Якъ бачите, ославленî »проводирѣ« американьскои Руси не дуже дбають про руску справу. Та се ще не бѣда. Крôмъ »проводирôвъ« — живете въ Америцѣ ще **вы** и на васъ вся надѣя Єсли вашî »проводирѣ« не чують голосу Матери Руси зза широкого моря, то бодай вы его почуйте, бодай вы вôдкличтесь на него и спасайте честь американьскои Руси.

Памятайте, що той, хто дає себе безкарно кривдити, не вартъ зватись чоловѣкомъ, не вартъ навѣть жити.

Памятайте, що нашî батьки боролись за руску правду, кровь за неѣ проливали, головы клали на поли.

А вы рускî робôтники и фармарѣ мали-бъ боятись борбы, або дивитись обоятно на се, якъ чужî безъ ножа рѣжуть нашу Матѣръ? Нѣ, сего нехай не буде нѣколи! Встаньмо якъ оденъ мужь до бою! Поможѣмъ нашимъ братамъ! Покажѣмъ, що мы Русинами, що мы гôднî сыны нашихъ батькôвъ гайдамакôвъ! Нашî батьки боролись свячеными ножами — мы возьмѣмъ до рукъ ножѣ науки та правды. Нашî батьки свое щастє, свою кровь, **свое житє** складали на жертву Руси, — днесь Русь не потрѣбує вôдъ насъ нашои крови, нашого житя, она потрѣбує лишь **нашихъ грошей.** И тіи мусимо зложити! Инакше мы негôднî, выроднî сыны нашихъ батькôвъ славныхъ, инакше мы не Русины, а перекинчики, ренеґаты, не вартî доброго слова, не вартî, щобъ другî насъ поважали, бо самî себе не поважаємъ.

И мали-бъ мы такъ низько упасти? Нѣ, сему не вѣрю. Я вѣрю, що въ руского робôтника и фармера ще не завмерло почуте рускости. Вѣрю, що хочь бѣлî ручки »проводирôвъ« не пôйдуть до кишенѣ по грôшь, щобы его купити на жертву Руси, але спрацьована та повна мозолѣвъ рука руского робôтника и фармера выгне на сю цѣль хочь бы послѣдный центъ зъ кишенѣ. Вѣрю, що якъ велика американьска земля — не знайдесь жадного руского робучого чоловѣка, жадного руского братства, жадной рускои церкви, жадной рускои громады, жадного руского товариства, котрî бъ не кинули бодай малесеньку жертву на престôлъ Вôтчины! И если моя вѣра не пуста, если она обернє ся въ дѣло, тогды не лишь робучій людъ въ Америцѣ зробить святе дѣло, и не лишь спасе загрожену честь американьскои Руси, але заразомъ покаже, що вже не довго чекати того часу, коли пôрвавши оковы неволѣ, встане до нового житя наша люба Мати — Украина Русь!

Ъ.

*) Всѣхъ секретарôвъ братскихъ просимо прочитати сю статю членамъ на братскôмъ мітинґу. — Ред.

*) Деякî честнî угро-рускî попы вже надѣлали жертвы, другî збирають ще и надôйшють нездовго. — Ред.

Всѣ жертвы на рускихъ студентôвъ у Львовѣ просимо чимъ скорше присылати на адресу: Svoboda, Box 418, Olyphant, Pa. Имена и сумы жертвъ будуть друкованî въ „Свободѣ.“

Редакція.

Дописи.

IX. Лист із старого краю.

(По соймі. — Рускі студенти на віденьскім, краківскім і прагескім університетї. — Справа посла Вольфа. — Los von Rom. — Еміґрацийні аґенти.)

Про паради галицкого сойму писав я вже у двох попередних листах, а тепер хочу сказати кілька слів про поведене руских послів у тім славетнім польскім соймі. В 39. числї „Свободи“ з минувшого року в статї п. з. „Хлопскі заступники в Галичинї“ писав я про сецесию руских послів із сойму підчас минувшої каденциї та про причини тої сецесиї. Від того часу коли в Галичинї змінились обставини, то хиба на гірше для Русинів. Польско-шляхотске краєве правительство гнете Русинів, як і давнїйше, львівский університет стає чимраз більше шовіністичним, а склад нового сойму ще більше ворожий Русинам, як перед тим. Коли ж не змінили ся обставини, то й не було руским послам найменьшої причини зміняти свою тактику. Після сецесиї вертати знов до сойму було би оправданим лише в такім разї, коли-б рускі посли були чисельно такі сильні, що своїм голосованем могли би відповідно заважити в нарадах. Однак мимо того, що вони числом ще слабші, як тамтої каденциї, пішли вони таки до сойму і навіть досить чемно там заховували ся, чим заслужили собі на похвалу таких панків, як ґр. Станіслав Баденї, і таких польско шляхотских ґазет, як „Gazeta Narodowa.“ Що рускі посли взяли участь в соймових нарадах, сему винні послимосквофіли др. Король і о. Мазиневич, котрі ніяк не хотїли пристати на сецесию. Отсе один більше із многих-премногих фактів, промовляючих за тим, аби москвофілів уже рішучо викинути за поріг рускої суспільности і в ніякім випадку не братати ся з ними. А чому промова д-ра Могильницького в соймї при буджетовій дебатї була така чемна, відспівана на путу „Мир вам братя“, — як се замітив „Комар“, — се хиба вже він сам знає. Мабуть тому, що наші посли від часу до часу хотять показати польским панам, що вони вже позбулись гайдамацтва і вміють бути делїкатними штатсманами. Таке поступоване народних заступників певне не вийде на добре рускому народови; а коли б той нарід був хоч трохи більше сьвідомий, то воно передовсім не вийшло би на добре самим таки послам. Своїм поступованем нанесли рускі посли чимало шкоди. Тепер, коли в наслїдок сецесиї руских студентів із львівского університета зачали в Відни з конечности (не думайте, що з любови до Русинів!) звертати трохи більше уваги на те, що дїєть ся в Галичинї, була найлучша пора ударити як найострійше на ті лайдацкі порядки, які позаводила тут польска шляхта. Тодї центральне правительство було би мусїло хоч дещо зробити для Русинів, а так, після промов на нуту „Мир вам братя“ та „Де згода в родинї“, остане все по давному.

Рускі студенти розмістились уже по чужих університетах. Найбільше їх записало ся на віденьский університет, бо аж 305 (171 на теольоґію, 80 на права, 48 на фільософію і 6 на медицину); у Кракові буде їх понад 200, а в Празї пара десяток. У Відни належать вони до товариства „Січ“, в котрім уже від кількох десяток лїт гуртуєть ся руска поступова молодїж, що вчить ся у Відни; в Кракові закладають вони своє товариство, а в Празї повступали до товариств ческих студентів. Їх від'їзд зі Львова був такою величезною маніфестациєю, яку не все Львів бачить. Найповажнїйше відбуло ся пращане тих, що 11. с. м. вечером їхали окремим поїздом до Відня. Від'їхали вони серед горячих промов та патріотичних сьпівів рускої публики і польскої социялїстичної молодїжи (котра, як знаєте, тримала з рускими студентами), а опісля устроєно майже тисячо-головий похід із двірця по вулицях міста, похід, на котрий аж війско прикликано. Та завдяки спокоєви участників походу полїция і війско „без попису“, вернули до дому. Такі самі маніфестациї в меньших розмірах відбули ся при від'їздї студентів до Кракова і Праги.

Свого часу згадував я про те, що посол до віденьского парляменту і до сойму Вольф зложив оба свої мандати. Отся справа й доси товчеть ся по всїй австрийскій пресї. Вольф мав у своїй партиї много ворогів, що були заздрісні на його славу, а чи не найбільшим ворогом був таки провідник партиї Шенерер. Ті люде вимацали десь, що Вольф мав любовні зносини з чужою жінкою, дочкою Шенерерівця посла Чана тай змусили його, аби зложив мандати. Але тут вони перечислили ся. За Вольфом уняв ся таки сам Чан, хоч тут ходило о його дочку, а Вольфові виборцї вибрали його знов послом до віденьского парляменту. Згадую про ту справу не тому, що ходить менї так о особу Вольфа, а головно тому, аби показати, яких то людий уживають средств, аби чоловіка полїтично знищити. Не можна очевидно хвалити, коли хто вдає ся в любовні історії з чужими жінками, не можна сего хвалити тим більше, коли се робить заступник народа, але теперішна суспільність так привикла до таких історий, а навіть деколи чванить ся ними, що коли-б ті панки, що так кричали на Вольфа, були собі пригадали слова Христа: »Хто з вас невинний, нехай кине на неї каменем«, то певне були-б мовчали. З особою Вольфа звязана по части справа переходу австрийских Німців з католицизму на протестантизм, бо-ж він підніс свого часу звістний аґітацийний клич: „Los von Rom!“ Отся аґітация, зачата перед 3½ роками, видала такі плоди, що доси перейшло в Австриї 19.000 осіб з католицизму на протестантизм. Також на старокатолицизм перейшло в тім часї 8.000 католиків. Отже католицка церков стратила в послїдних часах 27.000 вірних, чого мабуть не було би, коли-б та церков була більше Христовою...

При кінци минувшого року ставали перед львівским судом еміґрацийні аґенти: Італїєць Сільвіо Нодарі і Русин Василь Сїдельник, що заманювали наш нарід до Бразилиї. Суд засудив Нодаріого на 3, а Сїдельника на 4 місяцї тяжкої вязницї, однак до часу рішеня жалоби неважности, яку оба внесли, випустив їх за кавциєю на свободу. З того скористав Нодарі і втїк до Італїї, а Сїдельник мабуть доперва думає, як утїкати. Тепер кілька слів про самий засуд. Що з того, що тих аґентів засуджено, що з того, коли-б вони навіть відсидїли і в десятеро більшу кару, як та, на яку їх засуджено?! Се-ж не направить кривди тих тисчів руских хлопів, котрих вони загнали в крайну нужду, не отре нї одної слези з очий бідних хлопских дїтий. І австрийске правительство повинноб найперше себе засудити, що воно через кілька лїт позваляло тим аґентам дурити хлопа, що воно не заняло ся долею того хлопа, з котрого ссе такі страшні податки і не витворило йому таких социяльно-економічних та полїтичних обставин, аби він не чув потреби еміґрувати. Не Нодарі і Сїдельник тут винні, що мов злі духи користали із хлопскої нужди, а винні ті, що суть причиною тої нужди, котрим та нужда набиває грішми кишенї. Та тих пїхто не потягне до одвічальности, хиба колись в будучности, коли нарід прозріє і пізнає, хто йому ворог, хиба тодї настане й для тих умундурованих та ордерами й цїсарскими ласками удекорованих кровопийців день заплати!

23. Січня, 1902. М. Л.

З Johnston City, Pa.

(коло Шамокін, Па.)

Юнїйний стор.

Нинї власне читав я малу історийку (в календари »Р. Н. Союза«) про компанїйний стор, що був під зарядом Розумовского, образованого чоловіка, як сьвідчать его засади і про других двох деревляних патріотів як Сорока і Гриць. Мене взяла охота написати кілька слів для таких патріотів. Я вважаю таких фільозофів за розбишаків, бо єсли чоловікови відбереш честь перед народом, то лїпше злапати на дорозї, відобрати здоровлє або і житє. Але на дармо, вже по певчасї, годї балакати о тім, чого нема. Я вернусь до свого і хочу сказати людям яка користь з таких сторів. Рік тому назад, дня 12. Януара 1901 р. локал*) № 110 Сполучених майнерів в Америцї заложила такий стор в Джапстон Сити, або, як кажуть, на Брейди, Па., в Шамокинскій осадї. Дня 27. Децембра 1901 р. той стор відбув першо-річний обрахунок і показалось, що коли стор був отворений, всего на всего було готівки $700.00, а несповна за рік свого істнованя (бо рік аж 12. Януара 1902) рахунок показав ся такий:

В сторі товару на суму	$1,792.76
На книжках	905.85
Готівки в банку	291.29
Будова стору, котрий побудовали ми за свої власні гроші - -	2.925.75
Маєток стору з днем 26. дец. 1901 р. виносить	$5,915.65
Акциї вложені на стор	4,643.00
Довгу на сторі - -	544.40
Разом довгу на сторі	$5,187.40
Чистий дохід - -	728,25
Тут ще мусимо взяти шкоду від тої суми що відійшов кінь	72.50
Отже маєте дохід - -	$655.75

Тут мушу запримітити, що обрахунок був перед самими виплатами, тому остало на книжках так богато і що тая ціла сума $5,915.65 не була в обороті стору, а була вложена аж в остатній чверти року на будову, котрі то гроші не принесли жадного доходу. Процент з будови аж за той рік дістануть люде. А гроші, котрі були в бізнесї, принесли 38 процент. Однак братя, єсть то красний дохід на перший рік, бо початки все трудні, а маємо надію, що подальше пійде лїпше. До сего стору належать Поляки, потім Литвини, Словака і Русини. Доки не було стору, то Русини мали красну повагу поміж тими сусїдами, однак як ми стор заложили, а Кондрат Котаньчик зістав завідателем стору, то більша половина Русинів виступили з того лока, здаєсь, боялись, щоби Русин хоч трошки не здобув приємности між другими народами. Однак тим не зашкодили нікому тілько самі собі, бо показали другим народам, що Русини ще не доросли до того, щоби пізнали шанувати свою гідність і брати участь в поліпшеню свого житя, своєї долї. Не кажу, що всї такі, бо суть і наші, котрі працювали і днесь працюють дуже енерґічно коло розвитку того стору, але то дуже мале число. А треба би, щоби ви братя брали більше участи в таких справах, бо як будемо самі жити як вовк в дїрі, то нїколи другі не пізнають нас анї ми других не можемо пізнати і не можемо бути людьми сьвідомими. А тепер як раз маєте на тоє добрий час ходити на мітинґи юнїйні, там чоловік набирає сьвідомости і відваги поміж другими народами і заохоту брати живу участь в житю полїтичнім і т. д. Бо до днесь жиємо собі так, як би нам найлїпше жилось на сьвітї, як би нам не бракувало нїчого. Нас не обходить жадна полїтика, нас не обходить що там радять в конґресї і сенатї, нас не обходить що там радять в Відни в парляментї, ми жиєм собі так, як би вшитки щастя нам з неба летїли. На народній майнерскій конвенциї в Індиянополис Поляки хотять юнїйної ґазети на польскім язицї і здаєсь мусить виходити. А десь Русинам не треба нїчого. Там би неоден Русин мав заняте і зараз був би „папом“, а ми як раз такого не любимо. Нам не треба „панів“ тілько самих жебраків. Дому Еміґрацийного нам теж не треба, бо тамті „злодюги“ би ся збогатїли з наших грошей...

Братя! робимо зле. Схаменїм ся чим скорше, бо ми вже сто лїт позаду, ми мусимо не кроком але бігом летїти щобисьмо могли других дігнати — а нї, то пропадемо. Наші дїти відцурають ся нас і скажуть: най пропадуть такі, котрі не дбають о свою гідність як й днесь неоден вже споминає, що лїпше був незазнав того краю, де в темнотї людей виховують. Полишаймо салони, братя, а возмім ся за друге ремесло, за просьвіту. Закладаймо полїтичні клюби, але не іде пендент анї демократичні, де дають пиво й гроші, але социялїстичні-робітничі по всїх усюдах і платїм до них вкладки і з'орґанізуймось з другими народами. Постараймось хоч о одного орґанізатора, котрий би ходив, орґанізував людей і давав їм науку в кождім напрямі. Як не зробите так, то ми не люде, а чужі поштурковачі.

За комітет сторовий:

К. Котанчик, Александеръ Олевский, Ст Добек, Андрій Конечка, Александер Деер.

З Winnipeg, Man., Canada.

Нечисленні Поляки, Німцї та Русини збудовали тут, в Вінніпеґ костел, парохом котрого заіменовано о. Кулявого. На тім костелї тяжить довг, котрий парохіяне сплачують. Минувшого року було $6.000 довгу, а сего року єсть $7.000, помимо того, що Кулявий зібрав в 1901 роцї $3.400. Треба знати, що той костел цїлком не належить до парохиї тілько до французского епископа. Єсли хто зверне увагу людей на їх глупоту і кривду, то о. Кулявий сейчас з амбони голосить, що тоє роблять социялїсти, та кричить, що ему на губу налетить. Однак се не перешкаджає ему до здираня потульних овечок до послїдної шкіри. За слюби бере по $10—15 і т. д. Хотя не носить імени кс. Седлецкого з Галичини, котрий в Кракові продавав молоко Матери Божої і бібулки до полоканя. то за те має інший спосіб здираня. Сего року продавав оплатки по 5 центів та кричить, аби: найбіднїйший дав Дитятку народж. $1.00. Говорить ся, що в Галичинї єсть мафія — однак і в Канадї єї не брак. Він то зробив таксу на лавки на три кляси по $12., $10. і $8. Лавок єсть 78, отже не злий бизнес. Цікаво би знати, чи християньска кат. релїґія подібна до первісної християньскої?

И. А.

*) Local значить місцева орґанізация, юнїи що належать до орґанізациї Сполуч. Углекопів, подібно як місцеві братства до „Союза“.

Щоби вилїчити простуду в однім дни,

бери Laxative Bromo Quinine Tablets. Всї аптикарі звертають гроші, єли не вилїчать Підпис E. W. Grov-а на кождім пуделку.

Справы „Р. Н. Союза.“

ГОЛОВНЫЙ УРЯДЪ:

Предсѣдатель:

Rev. A. BONCHEVSKY,

10 May str.

ANSONIA, CONN.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

Секретарь:
D. D. PYRCZ,
P.O. Box 355,
OLYPHANT, PA., Lack. Co.

Касієръ:
ALEX. SHLANTA,
Postmaster.
MAYFIELD, PA., Lack Co.

В місяцю Децембру м. р. приступили до „Р. Н. Союза“ слідуючі нові члени:

Breslau, Pa.

Число в гол. книзі:

Шипула Антін	106

Homestead, Pa.

Москаль Антін	958
Милиян Петро	959
Сем. П. Лакомий	961

McAdoo, Pa.

Копій Фецьо	225
„ Анна	225
Капитула Мария	228

Glen Lyon, Pa.

Кушвара Іван	321

Rhone, Pa.

Бонк Франк	296
„ Мария	297

Jessup, Pa.

Главишний Мих.	646
Посоцкий Яценти	646
Сенько Стеф.	647
Криницкий Семан	647

Д. Пирч,
секретар

Квіт

на тристо долярів ($300), котрі я нисше підписаний отримав з каси „Р. Н. Союза“ яко посмертне по моей бл. п. жені Ульці Шмайда. За так скоре виплачене дякую урядови „Союза.“

Jersey City, N. J. January 22, 1902.

Петро Шмайда.

СЬВІДКИ: Дионизий Голод,
Йость Кирчів,
Павел Чухта.

Квіт.

Нинішним візнаю при сьвідках, що получив я з каси „Р. Н. Союза“ в Америці $600, словами долярів шість сот, яко запомогу по моїм сині Петрови Базарникови, чл. „Р. Н. Союза“ ч. гол. кн. 2138.

Пентнь (Галичина), 20. Новем. 1901.

Теофіль Базарник.

СЬВІДКИ: Іван Стопен,
Осиф Русинко.
Теодор Глива, війт.

Печать громадска.

ПОСМЕРТНІ ✝ ВІСТИ.

Мария Босак, жена Гриця Босака, чл. „Р. Н. Союза“, ч. гол. кн. 1471, померла дня 16 януара, 1902, в Eleanor, Pa.

Іван Ґелюта, родом з Вірхні, пов. Горлиці, Галичина, чл. „Р. Н. Союза“ ч. гол. кн. 1230 умер 22. Януара, 1902 р. в Lansford, Pa.

Вічная їм память!

Увага.

Всѣхъ секретарôвъ »Союза« просимо прочитати статю »Где вы патріоты?« (выдрукувану на другôй сторонѣ въ нынѣшнôй »Свободѣ«) на найблисшôмъ мітингу членôвъ »Союза« и братства и заохотити ихъ до складаня жертвъ на русскихъ студентôвъ въ старôмъ краю. Редакція.

НОВИНКИ.

— **Памятайте на „Руско-Народный Домъ Еміграційный въ Америцѣ“ и высылайте жертвы до касієра пôдъ адресою:** Mr. Lazor Syrotiak, 42 Washington st Yonkers, N. Y., **а за разомъ увѣдомѣть о тôмъ секретаря пôдъ адресою:** Mr. K. Kirczov, 140 Essex Str., Jersey City, N. J.

— **Стара** фабрика печей въ Трою, Н. Й. згорѣла дня 28. Сѣчня. Empire Stove Co., до котрои фабрика належала, понесла наслѣдкомъ сего 30 тысячь дол. шкоды.

— **За** продаж горячих напитків в неділю, відобрав суд лайсенс кільком готельникам в Олифанті, Па. Між готельниками суть і Русини. Всі они відкликались до того суду.

КАЛЕНДАРЬ „СОЮЗА“
на рôкъ 1902
вже готовый.

Єсть въ нѣмъ понадъ 40 образкôвъ, 300 сторôнъ друку, уставъ церковный и много рѣчей цѣкавыхъ, смѣшныхъ и поучаючихъ. Цѣна лишь 50 центôвъ вже зъ пересылкою. Хто бы хотѣвъ купити собѣ сей красный и пожиточный календарь, нехай не вôдкладае, але сейчасъ присылае замовлене и грошѣ. Особливо всѣ члены „Союза“ повинни сей календарь купити. Члены „Союза“ нехай складають грошѣ на руки мѣсцевого секретара, а той зашле ихъ не до касієра, але до редакціи „Свободы“, Box 418, Olyphant, Pa.

На тростъ календарôвъ нѣкому не высылаєсь тôлько за готовѝ грошѣ. Дохôдъ зъ календара пôйде до касы „Союза.“

— **Домашно-дикій звѣръ.** На конґресѣ зоольоґіи въ Берлинѣ реферувавъ оденъ зъ природописцѣвъ на тему, »якъ лорити, освоити и удомашнити — мущину?« Зъ сего цѣнного реферату подаемо лише найцѣннѣйшій мѣсця: Найпожиточнѣйшою для женщинъ домашною звѣриною є мущина освоеный. Въ дикôмъ станѣ называють его холоснякомъ, а коли спôймають его »на вѣно« и вôдповѣдно сгладять, то называють загально — мужомъ. Въ природнôмъ станѣ холоснякъ жіе въ чередѣ, вечерами ходить для прохолоды пити; деякѝ одиницѣ є прямо ненапитнѝ; таку вôдмѣну пôзнати по червонôмъ носѣ. Череды волочать ся часто ночами. Спôйманый и освоеный членъ череды здає ся бути щасливий, але коли его властителька не держить кротко, то утѣкае знова до череды, а повертае до дому лише въ полудне.

— **Испитъ** божевôльного. Передъ комісією испитовою для учителѣвъ школъ середныхъ въ Будапештѣ вôдбувъ ся недавно небувалый доси испытъ. Передъ комісією станувъ кандидатъ въ супроводѣ лѣкаря и одного дозорця изъ заведеня для божевôльныхъ. Коли здивованѝ екзамѣнаторы спитали, що то мае значити, розповѣвъ лѣкарь, що кандидатъ е бувшимъ суплентомъ ґімназіяльнымъ, котрый зъ причины великого напруженя заслабъ на умѣ. Въ заведеню для божевôльныхъ учивъ ся вôнъ пильно дальше до испыту цѣлыми днями и ночами, а его постôйною гадкою було здати испытъ професорскій. По чôмъ вôдбувъ ся испытъ, божевôльный вôдповѣдавъ знаменито на кожде пытане и здавъ испытъ зъ вôдзначенемъ та зъ патентомъ на професора вернувъ назадъ до заведеня.

— **Робôтникамъ,** що працюють въ фабрикахъ American Glass Co., въ Питсбурґъ, Па. пôдвысшено добровôльно плату вôдъ 10 до 15 процентъ. Подôбну пôдвысшку оголосили и Independence Glass Co. Въ обохъ фабрикахъ працює поверхъ 8000 робôтникôвъ.

— **Загаломъ** европейскими кораблями перевезено минувшого року до Сполъ. Державъ 568 тысячь осôбъ.

— **Карболемъ** отроила ся въ Збаражи (Галичина) Мария Боманьковска, служниця маршалка Пьментовского.

— **Телефонічный** тростъ зъ капіталомъ 250 міліонôвъ долярôвъ орґанізує ся въ Чікаґо, Ил.

— **При** улици Флитъ въ Бостонъ, Мас. згорѣвъ дня 29. Сѣчня три-поверховый готель, въ якôмъ спало тодѣ (огонь повставъ нôчною порою) кôлькана́йцять италійскихъ еміґрантôвъ. Три зъ нихъ выскочили зъ горѣшныхъ поверхôвъ и потовкли ся смертельно, а 10 згорѣло живцемъ.

— **Вода** перервала оногды стѣну углевого шибу »Юнітеръ« въ Ґневинѣ (Чехи) и залила его зовсѣмъ. Въ майнахъ працювало тодѣ бôльше число робôтникôвъ, але вода бухнули зъ такою силою и такъ ненадѣйно, що всяка ратункова акція була неможлива. Изъ 116 робôтникôвъ хибуе доси 43, мѣжь ними двохъ инжинерôвъ, зъ котрыхъ оденъ недавно оженивъ ся. Австрійскій цѣсаръ на першу вѣстку о нещастю подарувавъ для родинъ погибшихъ робôтникôвъ 10.000 коронъ.

— **Снѣги,** дощѣ и бурѣ сильно вôдъ кôлькохъ днѣвъ доскулюють жителямъ западныхъ стейтôвъ. Въ окрестности Літлъ Ракъ, Арк., майже цѣлый тыждень падае снѣгъ зъ дощемъ. Мѣста, мѣсточка и плодороднѝ долины позеливанѝ; шкода выносить поверхъ 400 тысячь долярôвъ. Въ Огайо упали мѣсцями великѝ снѣги и перервали комунікацію; въ Сенъ Френсіско, Кал. скаженѣла велика буря, яка такъ въ пристани, якъ и въ мѣстѣ подѣлала бозлѣчь пакôсти. Навѣть въ полудневôй Калифорніи падають снѣги, а небувала буря нищить помаранчевѝ огороды.

— **Хочешь** мати календарь на рôкъ 1902? — Пôшли 50 центôвъ до редакціи „Свободы“.

— **Двѣ** стріткары упали въ середу, мин. тыждня зъ высокого горбка въ Вілмердинґъ, коло Питсбурґъ, Па. и розбили ся на кавалки. Одна стріткара ударила о дворрць желѣзницѣ Пенсилвенія тай значно ушкодила его, друга влелѣла на гуртокъ людей. 3 особы погибло, кôлькана́йцять е раненыхъ.

— **11-го** с. м. вôдбудуть ся выборы до новоутвореного Municipality of Stuarburn, Man., Канада. Русины мають тамъ перевагу, бо на 300 рускихъ родинъ е лишь 5 анґлійскихъ, въ виду чого повинни-бъ выбрати самыхъ рускихъ урядникôвъ. Русины мають ся тамъ добре; мають богато худобы, свôй хлѣбъ, богато жниварокъ, а зимою купили 2 паровѝ молотѣльнѣ.

— **Рухъ** желѣзничихъ поѣздôвъ задержано въ Галичинѣ на шляху Бѣля, Чортковъ и Залѣщики въ наслѣдокъ снѣжныхъ метелей.

Дальшій выказъ жертвъ зложеныхъ для рускихъ студентôвъ въ Галичинѣ.

Русини з Buffalo, N. Y.*)	$7.00
К. Кечмарик, Winnipeg, Man.	50
Янів Моривкас, Скрентон, Па.	1.00
Братство св. В. Димит., Шамокин**)	25.00

Зъ дошлекою: „Дали бысьмо бôльше, але наше братство ще молоде. Єсли буде треба — обѣцуемо дати бôльше и руску молодѣжь пôдпирати, а лихамъ клавити ся не будемо, бо того не вартають.“

Д. Вислоцкій, предс.

Попередно зложено	407.23
Разомъ	$440.73

Дальшѝ жертвы просимо чимъ скорше присылати на адресу: SVOBODA, Box 418, Olyphant, Pa.

*) Списъ жертводателѣвъ буде въ слѣд. „Свободѣ“. — Ред.

**) Братство въ Johnston City, Pa., котре жертвувало недавно $50.00 на р. студиюзамъ, также такожь до шамокинськои громади. — Ред.

Русины зъ Питсбурґъ, Па., що жертвували на студентôвъ у Львовѣ:

Штекля Изидоръ	25
Косташакъ Данько	50
Пастирчикъ Стефанъ	25
Климовска Мария	25
Газдайка Михаилъ	50
Климковскій Александеръ	50
Сенько Лешко	25
Газдайка Теодоръ	50
Заяскій Михаилъ	50
Біль Теодоръ	50
Хай Иванъ	20
Сивик Василь	25
Кульчицкій Іутъ Іоанъ	10
„ Іутъ Мария	10
„ Іутъ Теодоръ	50
„ Іутъ Григорій	20
Попель Михаилъ	10
Пандракъ Грицъ	25
Гомза Лешко	25
Хоронжакъ Фецко	25
Ватраль Антоній	25
Здзеба Іоанъ	15
Салей Орина	10
Кохань Катарина	10
Гриняк Иванъ	25
Гаркасъ Кость	25
Павлишинъ Николай	25
Котъ Григор.	50
Гаркасъ Гнатъ	25
Леньо Данько	25
Хараманъ Иванъ	50
Похна Стефанъ	25
Телепъ Андрей	50
Федорчакъ Матай	20
Ференцъ Грицъ	25
Кульчицкій Петро	50
„ Цмайло Яковъ	25
„ Вовчко Петро	25
„ Ручка Иванъ	50
„ Станиславъ	25
Билиньскій Йосифъ	10
Пукасъ Антоній	15
Кульчицкій Михайло	15
„ Вовчко Теодоръ	50
„ Костикъ Теодоръ	10
„ Костикъ Іванъ	10
Кульчицка Юлька	10
„ Домка	1
Гарайда Михаилъ	25
Каляньскій Ваньо	25
Лучка Петро	15
Гарайда Мария	5
Курдила Данько	25
Бельчикъ Иванъ	25
Журавъ Лешко	25
Смаржь Юстинъ	25
Галущакъ Иванъ	25
Журавъ Василь	20
Москва Кирило	25
Келечава Методій	25
Васенко Василь	25
Смерецкій Михайло	25
Войтасъ Иванъ	25
Войтасъ Антоній	25
Сивикъ Николай	25
Вацлавскій Іоанъ	25
Соколъ Михаилъ	25
Пѣтухъ Петро	25
Войтовичъ Николай	25
Войтовичъ Йосифъ	25
Федорчакъ Гавриилъ	50
Мучка Николай	25
Микулякъ Сильвестеръ	20
Криницкій Тадей	25
Ромцьо Николай	25
Ткачъ Сильвестеръ	25
Войтовичъ Йосифъ	25
Фецѣна Максимъ	25
Канторъ Михаилъ	25
Кастрикъ Лука	25
Ваньковска Анна	25
Корбелякъ Кипріянъ	25
Венцко Семко	25
Курила Дорка	25
Гончирикъ Николай	25
Воргачь Кипріянъ	25
Ваньковскій Никифоръ	25
Крайничинъ Іоанъ	25
„ Мария	05
Габура Артимій	25
Маховскій Антоній	50
Пратка Петро	25
Вуйцѣкъ Романъ	25
Куземка Фецко	25
Валевскій Іоанъ	25
Бонцаровска Юлька	25
Устиновскій Іоанъ	25
Бабикъ Ивенъ	25
Бриза Иванъ	25
Гуретякъ Евфимія	5
„ Филимонъ	50
Вахновскій Асафатъ	10
Вахновска Мария	10
„ Дорка	02
Посаль Йосифъ	20
Гойдичь Андрей	25
Устиновска Параска	1.00
Шкварла Тимко	20
Бадякъ Григорій	25
Ібуръ Атаназ.	10
Фігура Николай	25
Ячишинъ Иванъ	25
Ревтъ Иванъ	25
Стицевичь Андрей	25
Скріка Стефанъ	25
Давма Юрко	25
Блиха Иванъ	25
Сейна Михаилъ	50
Канторъ Дмитро	25
Канторъ Параска	20
Дудичь Арсеній	50
Бѣлиньскій Тимко	50
Вандзѣлякъ Николай	25
Матвѣйко Дмитро	25
Баганъ Иванъ	25
Стефановска Ксеня	25
Микулякъ Стефанъ	25
Шпѣрь Иванъ	50
Годичь Андрей	10
Баволякъ Грицъ	25
Соколъ Захарій	25
Кащакъ Иванъ	25
Шклярскій Гиляръ	25
Ференцъ Андрей	25
Ференцъ Гиляръ	25
Родакъ Онуфр.	50
Ференцъ Грицъ	50
Стасенко Павло	50
Дзюбиньскій Кость	25
Климовска Параска	15
Лишеникъ Стефанъ	50
Окарма Семанъ	50
Копуръ Василь	25
Иванишь Илько	25
Смочко Гиляръ	50
Яценикъ Антоній	50
Физа Юрко	25
Майковичь Юрко	25
Лишеникъ Василь	25
Яценикъ Семанъ	30
Федорчакъ Александеръ	25
Федорчакъ Кирилъ	25
Федорчакъ Юліянъ	25
Федорчакъ Грекъ	25
Пелешь Димитрій	50
Пелешь Василь	50
Поляньскій Петро	50
Бѣликъ Ева	50
Лисякъ Илько	1.00
Дмитрôвъ Михаилъ	1.00
Прешлякъ Павло	1.00
о. Мілей Ант.	2.00
о. Стефановичь Николай	10.00
Разомъ	$598.98

— **ЧИ ХОЧЕШЬ ДОСТАТИ** що мѣсяця одну цѣкаву книжочку зъ старого краю? Єсли такъ, то запиши собѣ

Библіотеку для рускои молодѣжи.

Коштує на рôкъ $2.00.

Адресъ: Вп. П. Ю. НАСАЛЬСКІЙ, проф. ґімн. — въ **Коломыѣ,** Austria, Galicia.

Руско-американьска народна пісня.

XXV.

Дізнала сі Бразилія за чтириста літи:
Під Австрийов Галичина, а в ній рускі діти.
Дізнала сі, ой дізнала тай взяла думати,
Ой як би ті рускі діти та могла дістати.
Видумала Бразилія місточко Удіно,
А там мешкав добрий аґент, звали го Сильвійо.
Написала Бразилія на білім папіру
Та до пана аґентого Нодарі Сильвійо:
„Я на тебе, добрий друже, маю всю надію,
Жи ті бідні рускі діти у мій край приїдуть.“
Ой вбіцяла Бразилія панови Сильвійо:
„Як ми пришлеш тії діти то дам ти по мілю.“
Злакомив ся той паночок на бразильскі мілі
Та розписав дрібні листи по всій Галичині.
А в тих листах він написав: „Їдьте до Парани.
Хто поїди до Парани то паном зістани;
А в Парані то є добри, там суть злоті гори,
Уряд дужи господарам дае добри поли.
Кільометир кравратовий на кожду особу,
І хатину муровану ще й сиву корову.
На тім поли то сі родить фіґи і пшениця.“
Причитали в Галичині Сильвійого листи,
Попродали тано ґрунта, в Бразилію плисти.
Приїхали рускі діти в таліяньский край,
А Сильвійо вже в Удіно там на них чекав.
А вмів жи-він говорити вже троха по руски:
„Де їдете, мої братя, я вас так не пущу.
А дяк у вас жие з церкви, бо лямпи птирае,
А я також хочу жити, бо шифкарту даю,
За котрую нитраба вам нічого платити;
Погадайте, милі братя, що й я хочу жити!
Приїдити до Парани, стапити думати,
О як я міг о тій зимли всю правду писати..“
Як дістали рускі діти о Парані вісти,
Від особи Сильвійови платили два риньских.
Посідали бідні діти в корабель паровий,
Сказав до них пан Сильвійо: „бувайте здорові;
Дякую вам за ті гроші, щосьти ми зложили,
Їдьти, їдьти, мої братя, у той край щасливий.“
Плили бідні рускі діти по синьому мори
Двайцять три доби і пів аж в параньскі гори.
А ту вийшли з корабля, сіли на колею,
Приїхали в Курітибу немов в Галилею.
В Галилеї то суть самі жидівскії діти,
Ту в Парані мова така, ни мож розуміти;
Ой дивіть ся, милі братя, то мова фальшива,
Нима в сьвіті милійшої як руска нам мила.
Виїхали рускі діти з міста Курітиби,
Поїхали в злоті гори сьвятої Люцини.
А там взяли їм давати кільометир поля,
Там ни родить ся пшениця, лиш чорна фасоля;
А ту хати муровані в камінній горі,
Де мешкають Ботокуди — погані зьвірі:
Виходять ту на то поли, як чоловік робить,
Убють его як зьвірину, ніхто ни боронить.
Корови тут ни зобачиш хоць йдеш чтири мили,
Бо ту такі ліси густьті, що й сонця ни видиш.
Добри ми сі тутки жие хоть бють Ботокуди,
Я о тобі Галичино ніґда ни забуду.
В каждий раз ти допоможу хотяй в місяць лютий,
Як ти зачниш виганяти шляхтичів покутих.
Добри ми сі тутка жие хоть в чужій столици,
А на теби шаблю строю галицкий шляхтичу...

Дм. Іванів, Куритіба, Бразилія.

Краян.

Сидів пяний під стовпом на головній улици, саме в тім місци, де крижовали ся електричні вози. Пакунки старокраеві пороскладав побіч себе — загорнув ся в подерті лахи, тремтів від зимна, счима, кровю затеклими, дивив ся в даль і нічого не бачив. Хвилину засипляв, то знов судорожно пробуджовав ся, як електричний віз затуркотів біля него. Кричав галицким, плачучим жебрачим голосом — Bangor, Bangor.. *)

Ніхто его не слухав, ніхто не хотів на него дивити ся. Вози котили ся в свою путь, люде переходили скорим кроком, а як хто поглянув в сторону, де пяний хлопище сидів, сплюнув і скоро відійшов.

Він знов засипляв і знов пробуджовав ся. Оброслe не мите лице зраджовало якесь чуте ні то роспачи, ні то смутку. Пакунки тулив до себе і при надході кождого воза кричав: Bangor, Bangor.

Цікаві хлопчиска американьскі роем обступили его, глузували, насьмішкувались і поштурковали. Він вже не боронив ся — відсував ся від штурханців, щось пробормотів, прижмурив кроваві очи і дрімав. Хлопчиска не давали спокою — гудзяли, як собаку, поневіряли, мов остатну зьвірину, а поліcмен, що переходив коло него, відвернув ся, постояв коло вікна — забрав ся і пішов.

Вози туркотіли, а пяний все кричав: Bangor, Bangor. Ніхто не зважав на него. Вже навіть хлопчискам нанкучилось і они розбрелись. До пізної ночи кричав пяний: Bangor, Bangor, і ніхто ему того не жаловав.

Та десь пізно в ночи, коли вже всі люде забирають ся спати — завважав поліcмен, що і тому пяному горожанинови під стовпом належить ся теплий нічліг.

Hello John! Where are you going? — Я прошу пана приїхав з краю... Come on, John — взяв за обшивку поліcмен краяна і потяг до Іванової хати.

Нестор Дмитрів.

*) Так міжнародний [illegible]

Вывчивъ ся...

— Велъ, ты вже ходишь два роки до школы, то скажи менѣ, чому море въ зимѣ не замерзае?

— Бо такъ выробили галицкѝ и мадярскѝ паны, щобы мужики не утѣкали пѣшки до Америки...

ч.

Где есть?

Хто хоче шукати своихъ краянôвъ черезъ нашу ґазету, мусить заплатити 25 центôвъ за кожде оголошене наперѣдъ.

— **Где есть?** Андрій Ґривна з Маластова, (Галичина). Приїхав до Америки рік тому назад і перебував коло Вилксбер, Па. Шукае его жена, що приїхала тепер з краю. Хто би знав о нім, нехай напише на адресу: Theo. Hlywa, Box 237, Manor Station, Pa., Westm. Co

— **Шукае мѣсця** Он. Кузикъ, пѣвець церковный. Адресувати:

ON. KUZIK, 556 R. Emmett Str
Scranton, Pa.

— **Братство** св. Іоана Хрестителя въ Микиспортъ, Па. выбрало слѣдуючихъ новыхъ урядникôвъ на рôкъ 1902.: Пет. Фрыцко предс., Ст. Байко мѣстопр., Мих. Ґрацонь секретарь, Л. Симъ записн., Мих. Палко касієръ, Гр. Крайницкій и Ал. Русинко контрольоры, Мих. Лабошь доз. хор., Юр. Оринякъ и Ан. Угринъ заставники, Ал. Станчакъ капитанъ. Ст. Яблонскій дверн.

— **Баль! Баль!** Молода челядь зъ W. Troy, Cohoes South Troy, робить баль на доходъ напои рускои церкви св. О. Николая, протое запрошуе всѣхъ добрыхъ людей зъ Трою и околицѣ до п. Теодора Волка, 2613 Third avenue, Watervliet, N. Y. на Суботу вечеръ 8. февруара 1902. Тикетъ 25 центôвъ. Буде добра музыка.

— **Великій баль** парохіяльный вôдбуде ся въ суботу 15. лютого 1902 р. въ Ню Йорку (долъ мѣста) въ New Irving Hall 214-220 Broom Street, заходомъ тов. „Зоря“ и прочихъ рускихъ такъ мужескихъ якъ и женьскихъ братствъ на доходъ новои рускои церкви въ Jersey City, N. J. Часть вокальну выповнить джерси-ситскій хоръ. Музыка знаменита. Вступъ 25 ц. Початокъ о год. 7 вечеромъ. Запрашаемо всѣхъ до якъ найчисленнѣйшои ласкавои участи.

ЗА КОМІТЕТЪ ВАЛЕВЫЙ:
Ив. Паршлякъ, предс.
Ив. Молчко, секр.

N 13

— **Хто друкуе** вамъ статуты, бальовѝ тикеты, наголовки листôвъ, конверти: мадяръ, жидъ, Англичанъ? Чому жь не идете ку свому чоловѣку Русинови, котрый вамъ красше и таньше зробить? Его адресъ: В. Саричь, 517 E. 13th Str., New York City.

Застановляють кашель і усувають простуду.

Laxative Bromo Quinine Tablets лечать простуду в одним дни. Не вилечать — не платити. Цена 25с.

Въ редакціи „Свободы“ можуть достати Всч. ОО. Духовнѝ по 1 цнт. за еґземпляръ:

1) Extractus matriculae copulatorum.
2) Extractus matriculae baptisatorum.

Digitized by SVOBODA-NEWS.COM

— Календарь „Союза" на рôкъ 1909 — се така книжка, котра мае вартôсть не на рôкъ, але на цѣле житє. Редакція „Свободы" продае его по 50 центôвъ

ДОКТОРЪ ПРАВЪ

ЮЛІЯНЪ ЧУПКА,

—адвокатъ,—

3 N. Main Str., Wilkes-Barre, Pa.
P. O. Box 372.

Хто мае справу ґрунтову, або хоче вôдобрати грошѣ або спадокъ въ старôмъ краю, най удасть ся до адвоката Чупки, бо вôнъ бувъ адвокатомъ въ Галичинѣ.

Всѣ контракты, правнѣ папары и повномочія. Jul02

Гей Русины! чи знаєте вы дорогу до дешевого и доброго купна? Она веде просто до

Юрія Хиляка

въ OLYPHANT, PA.

Вы его певно добре знаєте. Въ него знайдете одинокій, найдешевшій, найлучшій и наймоднѣйшій сторъ зъ убранями. Купите добре „шифкарту" и скоро а безпечно пôшле вамъ грошѣ до старого краю. Не гадайте однакъ, що то вже все — нѣ! Вôнъ мае ще найнарядніѣйшій салунъ въ мѣстѣ пôдъ назвою:

Anthracite Hotel.

Тамъ доперва погостите ся, якъ въ рôднои бабки на весѣлю.

СЕМАНЪ МИТРЕНКО

готельничій

на River st., OLYPHANT, Pa.

Хочешь выпити гарненько?
Запытай ся де Митренко;
Готель, виску, пиво мае,
Повнѣ склянки доливае.
Є цигара, є и галя
На мітинґи, на забавы:
Тамъ посидишь, погуляешь,
Вчуешь неодно цѣкаве, —
А що выпешь, то знай брате,
Пôде дальше, якъ у пяты!

Гаврилъ Малиняк

Гуртовный складъ
(Wholesale)
20 Market st.
SHAMOKIN, PA.

Мае завсѣгды на складѣ свѣже, добре пиво въ великихъ и малыхъ бочôвкахъ зъ найлучшихъ броварôвъ, горѣвки и лікеры найлѣпшого ґатунку.

Братя! замовляйте у свого!

Сало! Сало!

Насъ неразъ питали за старе краєве сало, але мы не знали, хто его продае Теперь най памятають всѣ, що старе, дво и три-лѣтне краєве сало продае въ Америцѣ лишь:

GEO. RETIK,

13—15 N. Gilbert Str., Shenandoah, Pa.

Є се одевъ зъ найстаршихъ рускихъ бизнесменôвъ въ Америцѣ. Мае красный готель, добру гросерню и безпечно посылае грошѣ до старого краю

— ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ —

ВАСИЛЯ ТУРКА

на Сторджисъ, Па.

Продае свѣжѣ трунки и добрѣ цигара. Мае такожъ галю — на весѣля и другѣ забавы.

Юліянъ Копистяньскій

(JULIAN KOPYSCIANSKI)
424 Shamokin Str., ШАМОКІНЪ, ПА.

Перворядный салюнъ рускій. — Найлучшѣ напитки можна ту дôстати, якъ: пиво на шклянки и бутельки, вина розмаитого гатунку, горѣвки досконалѣ, цигара дуже добрѣ.

Спѣшѣть Братя Русины до свого братчика Юлька.

Юрко А Прокоповичь,

погребникъ, готельникъ, и Livery Stable

— Галя на митінґи и забавы, —

201 Jones Str., OLYPHANT, Pa

ОДИНОКИМЪ

найаручнѣйшимъ рускимъ друкаромъ въ Америцѣ єсть:

ВАСИЛІЙ САРИЧЬ.

517 E. 13th Str., NEW YORK, N. Y.

Ôнъ вамъ выготовить всякѣ друкарскѣ працѣ красно и дешево, яко нихто иншій въ Америцѣ. Ôнъ друкуе на рускôмъ, словацкôмъ и англиц кôмъ языку: статуту, бальовы тикеты и всьо, що тôлько для братствъ и поодинокихъ людей є потребно.

Адресъ: V. V. Sarych, 517 E. 13th St. NEW YORK, N. Y.

PATENTS

promptly procured OR NO FEE. Send model, sketch, or photo for free report on patentability. Book "How to Obtain U. S. and Foreign Patents and Trade-Marks," FREE. Fairest terms ever offered to inventors. PATENT LAWYERS OF 25 YEARS' PRACTICE. 20,000 PATENTS PROCURED THROUGH THEM. All business confidential. Sound advice. Faithful service. Moderate charges.

Write to **C. A. SNOW & CO.**
PATENT LAWYERS,
Opp. U. S. Patent Office, WASHINGTON, D. C.

Чи суть чуда на свѣтѣ.

Такъ пытають себе люде, котрѣ, можна сказати, чудеснымъ способомъ були вылѣченѣ зъ рôжныхъ тяжкихъ недугъ.

Не були се чуда, лише знанє.

Хто терпить на яку не-будь хвороту, а хоче зъ неи вылѣчити ся; хто бажае прійти до давного доброго здоровля, силы и меткости — най уважно прочитае тыхъ кôлька стрѣчокъ.

ЧУЛИ ВЫ ВЖЕ ДЕ-ЩО О ПРОФЕСОРѢ COLLINS?

Без сумнѣву, що такъ, бо его слава и звѣсне имя лупають по цѣлôмъ свѣтѣ. Вôнъ студювавъ много, не лишь на славныхъ европейскихъ университетахъ, але такожъ и въ Америцѣ. Довгѣ лѣта старавъ ся набрати досвѣду и досконаливъ ся въ лѣкарскôй штуцѣ швидко, тымъ бôльше, що природа надѣлила его незвычайными здôбностями, быстротою и великимъ розумомъ.

Днесь професоръ Collins є славнымъ на весь свѣтъ, а не лише звычайнѣ люде удають ся до него о помôчь въ разѣ недуги, але й найлѣпшѣ лѣкарѣ засягають его рады, тай просять о выясненє, наколи не можуть поняти симптому якоись недуги.

Можна смѣло твердити, що кого вôнъ не вылѣчить, того вже нѣхто на свѣтѣ не уздоровить.

ПРОФЕСОРЪ COLLINS ПРОВОДИРЕМЪ ЛѢКАРЬВЪ ВЪ ЛЯБОРАТОРІИ.

Сей зручный а славный лѣкарь заложивъ институтъ пôдъ именемъ „The Professor Collins New York Medical Institute", 140 West 34th St. въ Ню Йорку, абы тымъ лекше мôгъ спѣшити зъ помочію страдаючôй людскости.

Въ тôмъ институтѣ тысячамъ а тысячамъ привернено вже здоровле, а мѣжь тыми сотками сотками Поляковъ и Словяковъ. Зъ причины браку мѣсця подаемо ту лишь деякѣ короткѣ листы, котрѣ заслугують на увагу.

Youngstown, O., 1. вересня, 1900.

Пане Професоръ Collins!

Посылаю Вамъ свою фотографію въ доводъ, що я вже здоровъ. Черезъ 5 лѣтъ бувъ я недужій. Оденъ лѣкарь твердивъ що маю мошна нездоровій, другій, що мушкулы затвердѣли, третьій, що мôй мѣхуръ въ непорядку и т. д. Безлѣчь гроша я выдавъ на лѣкаровъ, а й довгій часъ лежавъ въ шпитали. Вы одинôдъ разу пôзнали мою хвороту, а вашѣ лѣкарства за два мѣсяцѣ привернули менѣ здоровле.

Зъ братерскимъ поважанемъ
ВАСИЛЬ ГРИШЬ.

Scranton, Pa., 5 липня, 1900.

Высокоповажаный Проф. Collins!

Сама не знаю, якъ выразити Вамъ свою подяку за освобожденє мене вôдъ тяжкои болѣзни. Я терпѣла скаженѣ болѣ въ мисняхъ, кололо мене въ боцѣ и въ крижахъ. Ахъ! страшно я терпѣла. Радила-мъ ся многихъ лѣкаровъ въ краю, лѣчили мене професоры зъ Пешту, та все безъуспѣшно. Мабуть вже не буду вылѣченою, такъ гадала я собѣ, однакъ, прійшовши до Америки за сыномъ, удала-мъ ся до Васъ о помôчь. Лѣкарства, котрыхъ Вы менѣ два разы прислали, здѣлали тѣ чудеснѣ наслѣдки, що днесь дякувати Господеви — чую ся здоровою

Зъ дякою и поважанемъ
МАРІЯ КОРЕШКА.

Detroit, Mich., 13 серпня, 1900.

Професоръ Collins въ Ню Йорку.

Высокоповажаный Пане!

Вша слава широкою филею пливе по свѣтѣ, але наколи-бъ королѣ и цѣсарѣ свѣта знали о вашôмъ глубокимъ знаню, безъ сумнѣву не дали бы Вамъ лѣчити бѣдныхъ людей, лишь задержали-бъ Васъ для себе. Мене стрѣтило се нещастє, що удавъ-смъ зô сходôвъ и потовкъ ся тяжко. Мавъ-смъ порупанѣ кости и такъ бувъ покалѣченый, що лѣкарь, котрѣ мене лѣчили, не робили надѣѣ на мое вылѣченє. Вы однакъ зовсѣмъ мене уздоровили. Днесь жалую лишь, що не можу Вамъ сего гôдно вынадгородити.

По вѣкъ вдячный Вамъ
ИВАНЪ ПИЛЯРСКІЙ.

Любый Пане Професоръ!

Най Вамъ Господь Богъ заплатить за Вашу помôчь. Шѣсть лѣтъ була я недужа, удавала ся до докторôвъ, але безъ успѣху, бо они не могли розпôзнати хоробы. Кождый говорилъ инакше. Прійшло ся вже лагодити на смерть. Але на конець захотѣло ся ще разъ попробувати и нынѣ дякую Богу, що удала-мъ ся до Васъ. Вашѣ лѣки усунули болѣ; днесь я сильна, здорова, а найнѣть потовстѣла. Люде говорять, що выглядаю о 10 лѣтъ молодшою.

Зъ красымъ поздоровленемъ
АННА КОВАЧИКЪ

Pocahontas, W. Va., 6 мая, 1900.

ВЕЛИКА ЗРУЧНÔСТЬ ПРОФЕСОРА COLLINS-А

въ лѣченю мущинъ, женщинъ и дѣтей, вôддаленыхъ тысячѣ миль.

Въ лѣкарскôмъ знаню суть звѣстнѣ деякѣ симптомы, котрѣ описанѣ, дають можнôсть зовсѣмъ докладно пôзнати яку-будь хоробу. Наколи хорый выповнить слѣдуючѣ пытаня тай пôшле ихъ професорови Collins-ови, то вôнъ пôзнае докладно его хоробу. Не треба ѣхати до Ню Йорку — напишѣть лишь:

Чи кашляете?
Вопѣчуете?
Худнете?
Маете уплавы?
Чуете ся зле?
Маете невральгію?
Болить васъ въ боцѣ?
Маете гризь?
Болить васъ цѣле тѣло?
Болять васъ уха?
Маете злый апетитъ?
Терпите на бѣлѣ уплавы?
Чуете ся пригнобленымъ?
Пече васъ въ горлѣ?
Маете слабкѣ вôръ?
Лякаете ся легко?
Росчулюете ся скоро?
Маете твердый столецъ?
Маете короткѣ вôддыхъ?
Болить васъ по ѣдженю?
Маете заворотъ головы?
Свербить васъ скôра?
Маете обложеный языкъ?
Трясуть ся вамъ руки?
Бе вамъ сильно серце?
Чуете гнетъ на серци?
Чи мучить васъ сонъ?
Чи чуете бôль въ костяхъ?
Маете бôль въ плечахъ?
Чуете бôль при уриновании?
Воркоче вамъ въ кишкахъ?
Маете за мягке тѣло?
Маете недугу матицѣ?
Перемерзаете швидко?
Роняе вашъ пôтъ?
Чуете горячу кровъ?
Терпите на заразливу хоробу?
Обрыдкуе ся вамъ ѣдженє?

УРЯДОВІ години: вôдъ 10 до 1 по пол.; вôдъ 2 до 5 веч!

Въ недѣлю лише вôдъ 10 до 1 по пол

Лѣки посылае ся черезъ експресъ до кождои мѣсцевости въ Сполученыхъ Державахъ.

Можете писати якою не-будь мовою

ЛИСТЫ АДРЕСУЙТЕ:

Professor Collins New York Medical Institute,
140 West 34th Street NEW YORK.

ОДИНОКІЙ РУСКІЙ ГОТЕЛЬ

Д. ГОЛОДА

38 Green str., JERSEY CITY, N.J.

Кождый Русинъ маючій яку небудь потребу въ Ню Йорку, чи въ околици, повиненъ вступити до того готелю, бо тутъ дôстане найдорощій и найтаньшій напитки всякого рода и пораду, де найлучше купити шифкарту.

C. M. HATHAWAY,

аґентъ вôдъ огневои асекураційнои компаніи.

Комендуе такожъ грошѣ за рентъ. Мае на продажъ на Hill str., домы до мешканя а на продажъ на Bikely, Olyphant, Pa.

ЦѢНА ДУЖЕ НИЗЬКА

МИХАЙЛО БОСАКЪ,

Посылае грошѣ до краю въ протягу 14 днѣвъ.

Продае шифкарты такъ тано якъ и компанія въ Ню Йорку.

Продае тикеты колѣйовѣ до Ню Йорку.

Продае правдиву крайову палюнку и вино.

Мае голесейлъ (wholesale) на всѣ американски трунки.

Задармо потверджуе всякѣ паперы и дае раду, бо єсть Нотаръ публичный, чоловѣкъ ретельный и честный.

M. BOSAK, Jones Str.
OLYPHANT, Pa

ДІЯМЕНТОВИЙ ЕЛЕКТРИЧНИЙ ХРЕСТ,

званий такожъ хрестомъ Вольта, зістав відкритий кільна літ тому в Австриї, а задля своїх великих прикметъ розповсюднив ся скоро в Німеччині, Франциї, Скандинаві, і других европейских краях, где пиниї уважають его за найсильнїйше средство против ревматизму і других слабостей.

Електричний Діяментовий Хрест лїчить руматизм мускулів і суставів, невралгію, болї в цїлім тїлї, нервовість, нервове ослабленє, безсонницю, пригнобленє, гистерию, паралїж, трясенє, удар, епілепсію, танець сьв. Віта, пальпітацию, нервовий біль голови, і всї слабости первового системы. Єго добродїйний вплив видно вже по кількох годинах, хотяй часом треба на него ждати кілька день.

Коштує доляра, при чім ґаранпує ся, що принесе стілько користи, що найлїпший електричний пояс, що коштує 15 або 25 разы тілько. Ніхто в родинї, хорий чи здоров, не повинен бути без Електричного Хреста, сего найлїпшого средства против слабостям. Приняи доляра, а ми пішлемо тобі оплачений оден Електричний Діяментовий Хрест, або 6 за 5 долярів. Тисячі листів від осіб, котрих вилїчив сей Хрест, суть достаточним доказом его сили. Ось два з них: Малам болї через много лїт; тепер есьм здорова. Діям. Елект. Хрест вилїчив мене. Каролїна М Пітерсен, Richfield, Utah. Diamond Electric Cross Co., 206 Milwaukee Ave., Chicago — Пов Панове: Вже 3 місяцї ношу Діям. Електр. Хрест. Давнїйше мав я болї в моїх плечах, так що не міг грати на скрипцї. Тепер чуюсь зовсїм добре. З поважанєм. W. Simon, учитель, Schaumburg, Cook Co., Ill. Марець 20, 1900.

DIAMOND ELECTRIC CROSS CO. Dept. 72,
306 Milwaukee Ave., CHICAGO, ILL.

ВЕЛИКІЙ КОМПАНІЧНЫЙ СТОРЪ

Russian Mercantile Co. Ld.

— ВЪ —

Shamokin, Pa.

327 Shamokin st.

Найбôльшій рускій компанічный сторъ въ Америцѣ. Заложеный ще въ роцѣ 1889, а теперь побôльшеный, украшеный и на ново урядженый. Новый дôмъ великій, красный, котрый компанія купила 1896 року за $18.000 доказуе, що може компанічна робота. — Всѣ розумнѣ Русины належать до тои компаніи, купують зô свого власного стору значить, спомагають самыхъ себе. — Мѣсячно обертае сторъ сумою $3,500.00 Заряджае нимъ:

Федько и Колодѣй.

ДАРОМ 14 ПРЕКРАСНИХ ПОДАРКІВ! НАЙБІЛЬШИЙ БАРҐЕН ПРЕДЛОЖЕНИЙ КОЛИНЕБУДЬ! НИЧ НЕ КОШТУЄ БАЧИТИ ТОВАР! Днесь предкладаемо одну з найлїпших годинок які продають: Правдиву Американьску 14 к. з подвійною золоченою ковертою, женьску або мужеску з Правдивим Американьским Осередком, дорогими каменями, добрим ходом R. R. ґарантованою, нікелем викінченє, зрегулованою з письменною Ґаранциєю на 20 лїт, що до вигляду, витревалости рівну $40 щирозолотій годинцї. Всїм любителям тої кляси годинки даємо в протягу найблизших 60 днїв зовсїм даром слїдуючі красні подарки: 1 Віденьску файну з морскої пінки, з бурштином вартости $1.50; 1 Правдиву з мор пінки цигарницю варт. 75 ц; 1 правдиву м. п. цигаричку 50 ц; 1 шкіряний кашнук на тютюн 25 ц; 1 нікелове пуделко на сїрники 25 ц; 1 елеґантний золотий ланцушок з Cameo Charm $1.50; 1 прекр. золочену брошку $1.00; 1 пару кульчиків з брилянтами 1.00; 1 прегарну шпильку до машлї з каменем 40 ц; 1 пару золочених спинок до маншетів 40 ц; 1 пару золочених спинок до рукавів 25 ц; 2 спинки до ковнїрика 50 ц; і 1 добру спинку на груди з красним каменем 75 ц. Годинку і 14 подарків шлемо С. О. D. $4.98 і кошта експресу з правом безплатного оглядани і відслання назад на наш кошт єли не подобають ся. Де нїт експресового офису треба $4.98 післати зъ ордером. Хто пішле гроші з ордером дістане еще кишеньковий ніж даром і неї річи оплачені реджістрованою почтою **ОДНА ГОДИНКА ДАРОМ З ПОДАРКАМИ** єли купиш або продаш 6. Пиши чи хочеш женьску чи хлопску годинку. До женьских годинок посилаем 50 ц. довгий Lorgnette ланцушок вмісто Дикенса. Пиши днесь заким наш товар буде розпроданий. Адрес ATLAS JEWELRY CO., 67 Metropolitan Block, CHICAGO, Ill.

T. TALPASZ

ТЕОДОЗІЙ ТАЛПАШЬ
РУСКІЙ РЕСТАВРАТОРЪ
— и —
ГОТЕЛЬНИЧІЙ
246 Pearl Str.
Shamokin, Pa.

Недалекъ рускои плебанія.

Добрый вечеръ друже мôй!
— Добрый вечеръ, свате!
А куды такъ спѣшите?
— До Талпаша, брате!
Що за Талпашь? Звôдки вôнъ?
— Та-жь кранъ нашъ милый
— У него всѣ Русины
— Пôдкрѣпляють силы!...
— Що за бриндзя й пиво тамъ!
— Обходить ся файно!
— Обслугуе якъ братамъ!
— Тапьо надзвычайно!

Вôдъ теперь Русины зъ Simpson, Pa. и околицѣ не потребують вже ходити до чужихъ, котрѣ ихъ обдерали и туманили, вызискували и смѣяли ся зъ ихъ легковѣрности. Най лишь они затямлять слѣдуюче:

ЯКИМЪ ГАВРАНЪ

ґросерникъ въ SIMPSON, PA.

Се правдивый Русинъ, чоловѣкъ чесный и статочный (що потвердить кождый его знакомый) а все, що є въ его гросерни, добре и не дорого. Що одна выгода: ВОНЪ ПÔШЛЕ ВАМЪ ГРОШѢ ДО СТАРОГО КРАЮ БЕЗПЕЧНО И СКОРО. Идѣть до него, най чужѣ не розпихають черезъ нашою працею.

THE HOME BREWING CO.
Shenandoah, Pa.

Вырабляе бѣле и червоне пиво, портеръ и ейль найлѣпшого ґатунку въ стейтѣ. Уживають лишь найлѣпшого ячменю и хмелю. Держить все чисто. — Услуга добра.

Union Beer.

Christian Schmidt, президентъ.
W. W. Rynkiewicz, секретарь.

Велика фабрика циґаровъ

ПОЛЬСКО-ЛИТОВСКОЙ СПÔЛКИ
въ Мт. Кармель, Па.

Въ мѣстѣ и околици знають добре сесю фабрику, бо всѣ лишь ту ордерують, а курцѣ-знатоки твердять, що лѣпшихъ циґаровъ не найдете въ Пенсильвеніи.

Вирочѣмъ не треба хвалити, бо добре само хвалить ся. — Адресъ фабрики:

CIGAR MANUFACTUR. CO.
Mt. Carmel, Pa.

К. Файферъ,

одинокій славяньскій погребникъ въ Патсбурґу и околици.

Выпаймае вôзки и повозы на весѣля, хрестины, похороны и т. п. по дуже умѣрковапôй цѣнѣ.

Єго офисъ лишь оденъ блакъ вôдъ рускои церкви, 806 Carson Str., S. S. Pittsburg, Pa.

Оденъ зъ найбôльшихъ броварôвъ въ Америцѣ.

ВАРИТЬ ПИВО НА КРАЕВЫЙ СПОСÔБЪ, БЕЗЪ ВСЯКИХЪ ПРИМѢШОКЪ.

Хто лишь разъ покоштуе сего пива, то иншого вже не хоче пити.

Голова вôдъ него нѣколи не болить, бо єсть здорове и поживне.

НЕ ТРЕБА ЕГО ЗЪ РЕШТОЮ ХВАЛИТИ, БО ДОБРЕ САМО ЗА СЕБЕ ГОВОРИТЬ.

E. ROBINSON'S SONS,

LAGER BEER BREWERY,
435 to 455 N. 7-th Str.
SCRANTON, PA.

Telephone calls: GENERAL OFFICE 2333.
NIGHT CALL 4854.

Иванъ Глова.

JOHN GLOWA

(POSTMASTER)

Excelsior, Pa.

ОДИНОКІЙ СТОРЪ НА ЦѢЛЫЙ EXCELSIOR.

Всякѣ потрбнѣ рѣчѣ до житя, якъ такожъ можна купити убраня майнерскѣ и звычайнѣ.

Посылае такожъ грошѣ до всѣхъ частей свѣта, скоро, тано и беспечно.

Продае шифкарты.

Не вôдъ нынѣ вже знають люде солїдного Ивана Глову.

Dr. John Szlupas

421 Penn. Ave.
SCRANTON, PA.

Знаменитый лѣкарь Довголѣтна практика дала єму спосôбность стати добрымъ лѣкаремъ. Лѣчить успѣшно всякого рода хоробы. Мае такожъ свою власну аптику, въ котрôй выробляють ся дуже добрѣ и помôчнѣ лѣкарства.

Розмовѣть ся по руски, литовски, польски и по англійски. — На цѣлôй околици знають добре Шлюпаса.

МАЕШЬ КНИЖКИ ДО ОПРАВЫ?

CONRAD LOTZ,

305 Lackawanna Ave., Scranton, Pa. оправляе книжки всѣлякого рода, хочь бы якъ розтрясеной. Такожъ робить книжки для братствъ, церковъ, бизнесменôвъ и т. д. За роботу ґаранте.

J. BOBKOWSKI

ПРЕДПРІЄМЦЯ ПОХОРОНÔВЪ.

Выпаймае такожъ „карячи" на похороны, крестины и весѣля по дуже низькихъ цѣнахъ.

300
PEARL and MULBERRY st
SHAMOKIN PA

РЕСТАВРАЦІЯ И КАВЯРНЯ

TROMETTER'S

(Тромейтеръ)

Cor Rock & Sunbury Str., SHAMOKIN, PA.
напротивъ National Bank.

Снѣданя. Обѣды, Вечерѣ.

Въ кождôмъ часѣ можна дôстати такъ горячѣ якъ и зимнѣ перекуски. Потравы прилагодженѣ на европейскѣ спосôбъ, дуже смачно. Услуга солїдна. Окремѣ комнаты для родинъ. Найлучшѣ вина, пива, лікеры, горѣвки и всѣ можливѣ напитки. Цѣна дуже мала.

Выробляе братскѣ машлѣ, шапки, вôданаки, хоругвы, уніформы.

Цѣнникъ и пробки высылае даронъ

R. H. Morgan, 23 N. Main str. SHENANDOAH, PA

P. V. OBIECUNAS,

1118 Carson str., Pittsburg, Pa.

Мае банкъ, заложеный въ 1894 р. Продае шифкарты на всѣ корабельнѣ лініи дуже тано.

Посылае грошѣ до всѣхъ частей свѣта дуже скоро и беспечно.

Мешкае 4 „блоки" вôдъ рускои церкви на „Сант-Сайдъ." — Вже часъ перестати ходити до чужихъ, а попирати свого. — Розмовате ся зъ нимъ по руски.

B. J. Keogh.

Продае всякѣ напитки темперенційнѣ, вайсбіръ и селцеръ.

СПЕЦІЯЛЬНѢ ОРДЕРЫ НА БАЛѢ, ПИКНИКИ, ВЕСѢЛЯ И ДРУГѢ ЗАБАВЫ ДОСТАРЧАЄ СКОРО.

Офисъ: 327 E. Centre Str.
SHENANDOAH, PA.

РУСКІЙ КРАВЕЦЬ.

Въ Шамокинъ, Па. мешкае рускій кравець

ПЕТРО КУЗМИЧЬ

146 Lincoln str.

Робить вôнъ всѣлякѣ убраня мужескѣ складно и дешево.

Хто у него замовить убранє, нѣколи того не пожалуе.

B. W. Woshner,

Перше-рядный складъ убраня для дѣтей и дорослыхъ, 1306 Carson Str. мѣжь 13 а 14 улицею, S. S. Pittsburg, Pa.

Хто лишь себе и дѣточки
Хоче гарно вôбрати,
Той не мусить у жидôвски
Сторы заглядати:
У Войшнера все дешево
„Суты" въ модôмъ крою —
И вôнъ певно вамъ не скаже:
„Гераетъ, дурный гою!"

Одинокій

ПОГРЕБНИКЪ

на парохію руску въ Northampton, Pa. и околицю

M. F. S. Keck.

Тôлько до него удавайте ся, а вôнъ всѣхъ красно и туньо обслужить.